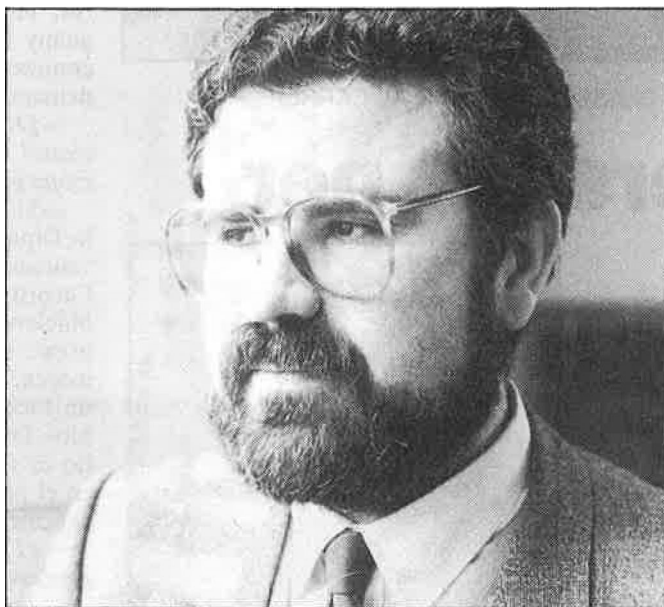

Opinió

Joan Sureda i Pons

Una nova vida per a un vell museu

Joan Sureda i Pons va ser nomenat fa pocs dies director del Museu d'Art de Catalunya, una institució plena de problemes i que exigeix el debat.

Joan Sureda.

EL TEMPS em demana unes línies per donar a conèixer el que serà el nou Museu d'Art de Catalunya. És difícil, just en acabar de prendre possessió de la direcció, arriscar-me a definir un museu que porta molts anys sumit en una letàrgia intel·lectual; que tancarà les portes aviat i que, per tant, no tornarà a ser-ho, almenys per a la majoria de ciutadans, fins d'ara a quatre o cinc anys.

Sembla, doncs, que el museu, ara endormiscat, desapareixerà sota la nebulosa de l'oblit, pot ser que fins i tot es perdi pels intrincats laberints polítics i per les estreches econòmiques. No ho crec. El Museu d'Art de Catalunya és massa museu perquè això pugui passar.

És massa museu, però, al mateix temps, ha oblidat des de fa anys el que hauria de ser un museu. Es pot pensar que un museu és una mena de magatzem ben arregladet, net i polit, on es penjen quadres, o bé s'hi posen escultures. Els més atents als corrents internacionals arriben a creure que un museu és un lloc ideal per poder-hi fer experiències arquitectòniques; l'obra plàstica serà un afeït de luxe de l'exercici estilístic del gran arquitecte de torn.

Creiem que el museu, el d'Art de Catalunya i tots els altres, haurien de ser una cosa diferent; un fet cultural totalment arrelat al present. De sobte, sembla que aquesta aproximació al concepte de museu sigui equivocada. Tradicionalment, el museu és una mirada cap al passat; a tot estirar, és la consciència històrico-artística d'una cultura determinada. Però, a més, el museu és una obligació cultural; és una exigència de l'ésser cuit, de pertànyer al petit món d'aquells qui creuen que

quedar bocabadats tot mirant una obra d'art és signe de coneixement, de ser en el lloc on s'ha de ser.

En tot cas, per a nosaltres, el museu és tota una altra cosa. En primer lloc, és una institució que no té cap raó d'existir si no és per fer comprendre el present i, encara, poder incidir en el futur. És un centre en el qual la cosa que menys interassa és admirar els grans mestres o passar de llarg dels de poca fortuna crítica. En el museu s'ha de sentir, s'ha d'experimentar, s'ha de gaudir de l'obra d'art. El museu és una aventura; una aventura que no té camins prefixats, que no té recorreguts cronològics que obliguin a anar d'un passadís a l'altre, d'una porta a l'altra.

Sentir o gaudir d'una obra d'art, no és, però, fà-

cil. És còmode de seguir les retolacions que ens informen d'un nom determinat, o bé ens aclareixen qualsevol dubte. Malauradament, es miren més els rètols que no pas les obres. Però mirar tampoc no és el que cal; el públic estudiós o el coneixedor de l'art, si no aquell estrany al món de la pintura o de l'escultura, està socialment mal acostumat. La societat, el seu ambient escolar, l'ha fet creure que l'art és una cosa realitzada per uns genis, un fet quasi reverenciabile, i que el museu n'ha de ser el santuari.

Així, doncs, el museu es converteix quasi en una tomba, en un lloc de respecte i de silenci: no es pot aixecar una veu per sobre d'una altra; no es pot parlar, no es pot discutir, no es pot acariciar aquella escul-

tura que demana a crits de ser tocada; fins i tot, no es pot descansar de tants estímuls visuals.

El temps de les iconoclasties, sense dubte, ha passat, i no és pas aquest l'esperit que ens impulsa en la renovació del Museu d'Art de Catalunya. El nostre màxim interès és que el museu sigui un servei per a la ciutat i per al món cultural del nostre país; però també per a tots aquells qui es vulguin apropar a les seves obres.

Això implica, en primer lloc, una voluntat política perquè aquesta renovació sigui un fet. Aquesta voluntat hi és. Esperem que no es torcerà. Implica també, d'altra banda, que la ciutat prengui consciència que un museu no és un luxe, ni un fet d'elit; el museu pot ser tant o més urgent que un mercat o un camp d'esports. Però, sobretot, la renovació, ja en l'aspecte intern, suposa que els tècnics, els conservadors, els restauradors, creguin encara en la utopia, una utopia que volem que deixi de ser-ho.

El Museu d'Art de Catalunya serà un museu d'art romànic, d'art gòtic, d'art del renaixement i del barroc; un museu que mostrarà el modernisme i l'art contemporani. Per poder-ho fer, però, abans haurà de recuperar el temps perdut; haurà d'investigar i estudiar; haurà de reflexionar i actuar. En aquest sentit, no estarem sols; la política cultural de l'Ajuntament s'ha abocat en el projecte; tenim amb nosaltres una de les millors arquitectes especialitzades en museus, Gae Aulenti; tenim il·lusió en la gent; tenim, no cal dir-ho, (i, com podria ser al contrari?), moltes pedres a les sabates. Només esperem que no ens faltará la imaginació. •